OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY VII

Język polski Seria wydawnicza ***Między nami*** (Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe)

Szkoła Podstawowa nr 3 im. Kornela Makuszyńskiego w Bogatyni
Zgodne z aktualną podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej
Opracowano na podstawie kryteriów oceniania do serii *Między nami* Gdańskiego Wydawnictwa Oświatowego (GWO)

Stopień / Ocena	Ogólna charakterystyka wymagań
niedostateczny (1)	Poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 7 uniemożliwia osiąganie celów polonistycznych. Uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności.
dopuszczający (2)	Poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 7 umożliwia osiąganie celów polonistycznych. Uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności.
dostateczny (3)	Poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 7 pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej. Uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe, o średnim poziomie trudności, ujęte w programie i wynikające z podstawy programowej.
dobry (4)	Uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne.
bardzo dobry (5)	Uczeń sprawnie się posługuje zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.

Stopień / Ocena	Ogólna charakterystyka wymagań
celujący (6)	Uczeń biegle się posługuje zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych, objętymi programem nauczania i wynikającymi z podstawy programowej, proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia.

WYMAGANIE EDUKACYJNE DLA KLASY VII

Ocenę niedostateczną (1) otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela;
- wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi;
- mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu;
- rozumie polecenia;
- rozpoznaje fragmenty informacyjne w wysłuchanym tekście;
- rozpoznaje emocje towarzyszące osobie wypowiadającej się.

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- czyta teksty współczesne i dawne;
- odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźba, grafika) na poziomie dosłownym, określa temat utworu i poruszony problem z pomocą nauczyciela i rówieśników, odnosi się do wybranych kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego;
- rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady;
- rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinię i fakty, rozróżnia fikcję i kłamstwo;
- wie, czym jest sugestia, ironia, rozpoznaje aluzję z pomocą nauczyciela i rówieśników;
- rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim;
- wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi;
- dostrzega różne motywy postępowania bohaterów;
- odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm; formułuje wnioski;
- czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do liryki: pieśń, tren;
- odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego;
- zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, inwokację;

- rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze;
- czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do epiki;
- wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze;
- wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości;
- rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową;
- rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu;
- odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scenę, tekst główny, didaskalia, monolog i dialog;
- rozpoznaje balladę jako gatunek z pogranicza rodzajów literackich;
- posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich;
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł;
- wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym;
- dostrzega symbole i alegorie w tekstach kultury;
- zauważa związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury;
- dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych.

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi;
- tworzy plan dłuższej wypowiedzi;
- tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje;
- wypowiada się na temat;
- stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, a w tekstach mówionych zachowuje poprawność akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę;
- stara się o estetyczny zapis wypowiedzi;
- wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji;
- przygotowuje wywiad;
- streszcza i parafrazuje tekst, w tym tekst popularnonaukowy;
- wyraża swoje zdanie i umie je uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów;
- pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście;
- opisuje i charakteryzuje postaci rzeczywiste i fikcyjne;
- stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową;
- opisuje elementy dzieła malarskiego, wykorzystuje z pomocą nauczyciela odpowiednie konteksty;
- układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytat;
- wygłasza z pamięci tekst poetycki.

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- wie, czym jest błąd językowy;
- ma podstawową wiedzę z zakresu gramatyki języka polskiego:

- fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe, dostrzega rozbieżności pomiędzy mową a pismem);
- słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę pomiędzy wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji), świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów;
- fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły „nie" z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany);
- składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie).

Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników;
- żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie;
- określa tematykę wysłuchanego utworu; ocenia wartość wysłuchanego tekstu;
- rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym;
- wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu;
- rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi.

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- podejmuje próby samodzielnego odczytania w znaczeniu przenośnym wybranych tekstów współczesnych i dawnych, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów;
- nazywa różne motywy postępowania bohaterów;
- określa problem poruszony w utworze i ustosunkowuje się do niego;
- identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki;
- charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu;
- wskazuje podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, inwokację;
- wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie;
- rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn;
- identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze;
- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości;
- rozumie znaczenie terminów realizm i fantastyka;
- odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania, przypowieści;
- wymienia cechy bajki i ballady;

- rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście;
- samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednich źródłach, sporządza prosty przypis;
- wyszukuje informacje w indeksie i przypisach;
- analizuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury;
- dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie;
- wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich;
- analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury;
- wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim.

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska;
- zachowuje trójdzielną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu;
- stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów;
- rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia;
- stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy;
- uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury;
- dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację;
- redaguje rozprawkę z tezą bądź hipotezą, formułuje odpowiednie argumenty i popiera je odpowiednimi przykładami;
- pisze wywiad;
- stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi;
- zachowuje poprawność językową i stylistyczną tworzonego tekstu;
- wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną;
- opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensy przenośne w tekstach kultury, takich jak obraz, plakat, grafika;
- w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji.

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- dostrzega błędy językowe i potrafi je skorygować;
- stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową w zakresie:
    - fonetyki;
    - słowotwórstwa i słownictwa;
    - fleksji;
    - składni.

Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega w nich środki wyrazu artystycznego;
- analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację.

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji;
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym;
- określa funkcję przeczytanego tekstu;
- interpretuje tytuł utworu;
- wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych;
- dostrzega manipulację w czytanym tekście;
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu;
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu;
- uzasadnia przynależność gatunkową różnych utworów literackich;
- uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki;
- wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych;
- odczytuje sensy przenośne i symboliczne w odbieranym tekście.

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

MÓWIENIE

- płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej;
- uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów;
- dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia;
- aktywnie uczestniczy w dyskusji;
- wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej.

PISANIE

- pisze na temat, stosując funkcjonalną kompozycję logicznej wypowiedzi, polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe argumenty poparte celnie dobranymi przykładami;
- dobiera i stosuje środki językowe odpowiednio do sytuacji i odbiorcy oraz rodzaju komunikatu;

- prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je odpowiednio dobranymi argumentami, świadomie stosuje retoryczne środki wyrazu;
- reaguje z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację;
- w rozprawce dobiera odpowiednie argumenty, w których odwołuje się do kontekstu literackiego, popiera je odpowiednimi przykładami;
- pisze wywiad, wykorzystując zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie;
- podejmuje próbę interpretacji tekstu kultury, np. obrazu, plakatu, grafiki;
- w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera.

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- dokonuje korekty tworzonego tekstu;
- analizuje elementy językowe w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, w piosence), wykorzystując wiedzę o języku w zakresie:
    - fonetyki;
    - słowotwórstwa i słownictwa;
    - fleksji;
    - składni.

Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu.

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego;
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym;
- ocenia zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych;
- ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak manipulacja itp.;
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii;
- interpretuje symbole występujące w różnych tekstach kultury.

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód;

- aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców; podejmuje próby prowadzenia dyskusji;
- charakteryzując postać fikcyjną, ocenia jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych;
- analizuje uczucia własne i bohaterów literackich;
- interpretuje głosowo tekst, poprawnie stosując pauzy w tekście zawierającym przerzutnie;
- pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym;
- dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy;
- posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania;
- posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe;
- odwołując się do kontekstów, tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą.

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- wykorzystując wiedzę o języku, analizuje elementy językowe w tekstach kultury jako świadome kształtowanie warstwy stylistycznej tekstu;
- świadomie stosuje wiedzę językową (z fonetyki, fleksji, składni, słownictwa) w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania.

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela; aktywnie uczestniczy w różnych sytuacjach mówienia w czasie zajęć lekcyjnych;
- analizuje informacje wybrane z wysłuchanego tekstu i wykorzystuje je w nowych sytuacjach dydaktycznych.

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania) na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym;
- samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz niezbędne konteksty;
- praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego;
- krytycznie ocenia treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego.

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi, w których przedstawia własne stanowisko na podany temat lub dowodzi przyjętych racji za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe;
- aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski;
- interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych;
- oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej;
- pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu, w tym rozprawkę z hipotezą; wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję;
- tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem;
- redaguje dłuższe formy wypowiedzi;
- podejmuje próby własnej twórczości literackiej.

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensy symboliczne i przenośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi;
- samodzielnie poszerza wiedzę językową i wykorzystuje ją we własnych wypowiedziach.

KRYTERIA OCENIANIA DO FORM WYPOWIEDZI (NACOBEZU / KRYTERIA SUKCESU)

Szczegółowe rozwinięcie wymagań edukacyjnych przedstawiane uczniom w formie kryteriów sukcesu przed przystąpieniem do pisania prac i realizacji zadań kluczowych w klasie VII.

1. Progowe kryteria oceniania rozprawki (z tezą lub hipotezą)

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Teza lub hipoteza	20%	Uczeń z pomocą lub w sposób ogólny formułuje tezę albo hipotezę, nie zawsze konsekwentnie podtrzymywaną w wywodzie.	Stanowisko (teza lub hipoteza) jest precyzyjne, jednoznaczne i konsekwentnie udowadniane w całej pracy.
Argumentacja, przykłady i konteksty	40%	Uczeń podaje proste argumenty i ogólnikowe przykłady bez odwołania do kontekstów.	Uczeń formułuje rzeczowe, logiczne argumenty i popiera je celnie dobranymi przykładami oraz kontekstami (literackim, historycznym, kulturowym).
Kompozycja i spójność wywodu	20%	Zachowany podział na wstęp, rozwinięcie i zakończenie, ale brakuje płynnych nawiązań między akapitami.	Przejrzysta, trójdzielna kompozycja z akapitami, logiczny układ argumentacji, trafne wnioskowanie i poszanowanie praw autorskich przy cytowaniu.
Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna	20%	Błędy nie uniemożliwiają zrozumienia wypowiedzi, ale obniżają jej jakość stylistyczną.	Bogate słownictwo, styl dostosowany do formy wypowiedzi;

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
			pełna poprawność gramatyczna, ortograficzna i interpunkcyjna.

2. Progowe kryteria oceniania opowiadania twórczego i odtwórczego (z elementami opisu, charakterystyki i dialogu)

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Kompozycja i narracja	25%	Historia posiada początek, środek i koniec; uczeń zachowuje konsekwencję narracji (pierwszo- lub trzecioosobowej).	Wyraźna kompozycja trójdzielna z akapitami, spójna narracja, przemyślany punkt kulminacyjny i puenta.
Fabuła i urozmaicenie form	35%	Prosty przebieg zdarzeń z podstawowym opisem sytuacji lub postaci.	Ciekawa, spójna fabuła wzbogacona opisem sytuacji, charakterystyką bohatera, analizą przeżyć i mową zależną/niezależną.
Język narracji i zapis dialogu	25%	Proste zdania; dialog wprowadzony do tekstu z drobnymi usterkami interpunkcyjnymi.	Bogate słownictwo dynamizujące akcję, bezbłędny zapis dialogu i zróżnicowanie języka bohaterów.
Poprawność językowa	15%	Błędy nie zakłócają ogólnego zrozumienia tekstu.	Pełna poprawność gramatyczna, ortograficzna i interpunkcyjna w zakresie wymagań klasy VII.

3. Progowe kryteria oceniania charakterystyki (postaci rzeczywistej i fikcyjnej)

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Kompozycja i układ treści	20%	Praca zawiera podstawowe informacje o postaci, ale układ treści jest mało uporządkowany.	Przejrzysta, trójdzielna kompozycja z akapitami (przedstawienie postaci, opis wyglądu, analiza cech i postaw, ocena końcowa).
Treść i wnioskowanie o cechach	45%	Uczeń wymienia cechy postaci bez głębszego uzasadnienia ich motywami postępowania.	Uczeń trafnie określa cechy charakteru, analizuje motywy postępowania i ocenia postawy bohatera w odniesieniu do norm moralnych.
Bogactwo językowe i styl	20%	Powtarzalne konstrukcje i proste słownictwo określające cechy.	Zróżnicowane, precyzyjne słownictwo nazywające cechy, uczucia i wartości; unikanie powtórzeń.
Poprawność normatywna	15%	Nieliczne błędy ortograficzne, interpunkcyjne lub składniowe.	Pełna poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

4. Progowe kryteria oceniania przemówienia

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Elementy formalne i kontakt z odbiorcą	25%	Uczeń podejmuje próbę nawiązania kontaktu ze słuchaczami na początku wypowiedzi.	Wyraźny zwrot do adresatów, podtrzymywanie kontaktu

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
			z odbiorcą w rozwinięciu oraz podsumowanie i podziękowanie.
Stanowisko i argumentacja	40%	Uczeń wyraża swoje zdanie i podaje proste uzasadnienie.	Jasny cel przemówienia, logiczne i przekonujące argumenty poparte przykładami; brak brutalności słownej i manipulacji.
Środki retoryczne i styl	20%	Poprawny język, lecz niewielkie wykorzystanie środków retorycznych.	Świadome zastosowanie środków wyrazu artystycznego i retorycznych (apostrof, pytań retorycznych, wyliczeń) oraz stylu oficjalnego.
Poprawność językowa	15%	Nieliczne usterki językowe lub interpunkcyjne.	Pełna poprawność gramatyczna, ortograficzna i interpunkcyjna.

5. Progowe kryteria oceniania wywiadu

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Struktura i układ graficzny	30%	Zapis pytań i odpowiedzi bez wyraźnego wstępu przedstawiającego rozmówcę lub zakończenia.	Wywiad zawiera tytuł, wstęp (prezentację rozmówcy i tematu), rozwinięcie w formie pytań i odpowiedzi oraz podsumowanie.
Jakość pytań i treść	35%	Pytania proste, schematyczne, a odpowiedzi powierzchowne.	Przemyślane pytania otwarte oparte na wiedzy z różnych źródeł;

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
			wyczerpujące i merytoryczne odpowiedzi.
Styl i kultura komunikacji	20%	Poprawny język rozmowy z zachowaniem podstawowych zwrotów grzecznościowych.	Wysoka kultura języka, naturalność dialogu i dopasowanie stylu do rozmówcy.
Poprawność zapisu	15%	Drobne usterki interpunkcyjne w zapisie pytań i wypowiedzi.	Bezbłędny zapis graficzny, ortograficzny i interpunkcyjny wywiadu.

6. Progowe kryteria oceniania opisu dzieła malarskiego (z odniesieniem do kontekstów)

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Kompozycja wypowiedzi	20%	Brak wyraźnego podziału na wstęp, rozwinięcie i zakończenie.	Trójdzielna kompozycja z akapitami (informacje o dziele, opis kompozycji, interpretacja i ocena).
Treść, konteksty i odczytanie sensów	40%	Opis elementów widocznych na obrazie na poziomie dosłownym.	Uporządkowany opis przestrzeni, barw i światła, odczytanie sensów przenośnych i symbolicznych oraz odniesienie do kontekstów (biograficznego, historycznego, kulturowego).

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Słownictwo i styl	25%	Potoczne słownictwo zamiast terminologii plastycznej.	Bogate słownictwo opisujące i wartościujące, trafna terminologia z zakresu sztuk plastycznych.
Poprawność zapisu	15%	Drobne błędy ortograficzne lub interpunkcyjne.	Pełna poprawność ortograficzna (w tym zapis tytułów w cudzysłowie), interpunkcyjna i składniowa.

7. Progowe kryteria oceniania recenzji, notatki i pism użytkowych

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Elementy formalne i informacyjne	35%	Brakuje części danych informacyjnych lub elementów formalnych wymaganych dla danej formy.	Komplet elementów formalnych i informacyjnych (np. tytuł, autor, gatunek w recenzji; dane stron, nagłówek, podpis w piśmie użytkowym; kluczowe pojęcia w notatce).
Treść, selekcja informacji i ocena	35%	Powierzchowna ocena lub zbyt ogólne ujęcie tematu.	Rzeczowa argumentacja oceny (recenzja), trafna selekcja i synteza informacji (notatka) lub precyzyjne uzasadnienie sprawy (pismo użytkowe).

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Styl i kompozycja	15%	Zrozumiały układ, choć miejscami niespójny stylistycznie.	Przejrzysta kompozycja, zwięzłość i styl ściśle dopasowany do formy wypowiedzi oraz adresata.
Poprawność normatywna	15%	Nieliczne błędy niezakłócające odbioru tekstu.	Pełna poprawność ortograficzna, interpunkcyjna i gramatyczna.

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH I KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI (SPE) DLA KLASY VII

1. ZASADY DOSTOSOWANIA WARUNKÓW I FORM OCENIANIA UCZNIÓW ZE SPE W KLASIE VII

- Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej lub rozpoznania zespołu nauczycieli i specjalistów.
- Ocenianiu podlega przede wszystkim wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków, systematyczność pracy, zaangażowanie oraz postęp w stosunku do poziomu wyjściowego.
- Stosowane są dostosowania organizacyjne i metodyczne: wydłużenie czasu pracy podczas sprawdzianów i prac pisemnych, dzielenie złożonych poleceń na krótsze etapy, stosowanie kart pracy z uproszczonymi instrukcjami, schematami, bankami słów, wzorami form wypowiedzi i listami kontrolnymi, umożliwienie odpowiedzi ustnej jako uzupełnienia lub zamiennika pracy pisemnej, powiększona czcionka i zwiększone odstępy między wierszami.
- W przypadku uczniów z dysleksją rozwojową (dysortografią, dysgrafią) błędy ortograficzne i graficzne nie obniżają oceny merytorycznej wypowiedzi pisemnej, o ile nie uniemożliwiają zrozumienia treści; ocenia się je odrębnie lub opisowo z naciskiem na autokorektę z użyciem słownika ortograficznego lub wzornika.
- W przypadku uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim wymagania edukacyjne są dostosowane zarówno w zakresie treści, jak i poziomu trudności, przy zachowaniu realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego z odpowiednim wsparciem nauczyciela lub nauczyciela współorganizującego.

2. OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA DLA UCZNIÓW ZE SPE – KLASA VII

Stopień / Ocena	Ogólna charakterystyka wymagań dla ucznia ze SPE w klasie VII
niedostateczny (1)	Uczeń, mimo systematycznej pomocy nauczyciela, dostosowanych kart pracy i obniżonego stopnia trudności zadań, nie podejmuje prób wykonania najprostszych poleceń, odmawia współpracy i nie wykazuje elementarnego przyrostu wiadomości i umiejętności.
dopuszczający (2)	Uczeń przy bezpośredniej pomocy i wsparciu nauczyciela (lub nauczyciela współorganizującego) wykonuje proste zadania odtwórcze o niewielkim stopniu trudności, korzystając z podanych wzorów, schematów, słowników i banków słów. Wykazuje chęć współpracy i podejmuje próby pokonywania trudności.

Stopień / Ocena	Ogólna charakterystyka wymagań dla ucznia ze SPE w klasie VII
dostateczny (3)	Uczeń z niewielką pomocą nauczyciela lub z wykorzystaniem udostępnionych pomocy dydaktycznych (planu, szablonu, listy pytań naprowadzających) wykonuje typowe zadania o podstawowym i średnim poziomie trudności. Rozumie główny sens omawianych tekstów i potrafi wypowiedzieć się prostymi zdaniami na zadany temat.
dobry (4)	Uczeń samodzielnie (w wydłużonym czasie lub na dostosowanym arkuszu) wykonuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne. Poprawnie redaguje wypowiedzi pisemne według poznanego schematu, stosuje podstawowe pojęcia literackie i językowe w praktyce.
bardzo dobry (5)	Uczeń sprawnie i samodzielnie opanował treści przewidziane w dostosowanym programie nauczania klasy VII, funkcjonalnie wykorzystuje zdobytą wiedzę w nowych sytuacjach, swobodnie formułuje wnioski, dba o poprawność wypowiedzi i wykazuje dużą aktywność oraz systematyczność.
celujący (6)	Uczeń biegle i twórczo wykorzystuje zdobyte umiejętności w zakresie dostosowanych wymagań, podejmuje się zadań dodatkowych, projektów lub prezentacji rozwijających jego mocne strony i zainteresowania, wykazując wysoką samodzielność i zaangażowanie.

3. SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA UCZNIÓW ZE SPE – KLASA VII

Ocenę **niedostateczną (1)** otrzymuje uczeń ze SPE, który mimo wsparcia i dostosowań nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń ze SPE, który (przy pomocy i wsparciu nauczyciela / na podstawie wzorów i schematów):

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE I CZYTANIE

- rozumie ogólny sens słuchanych i czytanych krótkich tekstów oraz polecenia nauczyciela (po ich podzieleniu na etapy);
- z pomocą nauczyciela wyszukuje informacje wyrażone wprost w wyznaczonym fragmencie tekstu;
- rozpoznaje podstawowe intencje nadawcy (informowanie, prośba, zachęta, ostrzeżenie);
- z pomocą nauczyciela odróżnia fakty od opinii na prostych przykładach z codziennego życia i mediów;

- przy wsparciu wskazuje tytuł, śródtytuł, wstęp, rozwinięcie i zakończenie tekstu oraz przepisuje wskazany cytat w cudzysłowie.

DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE

- z pomocą nauczyciela korzysta ze słownika ortograficznego, języka polskiego i wyrazów bliskoznacznych;
- wyszukuje proste informacje w zasobach bibliotecznych lub internetowych przy użyciu podanych słów kluczowych.

ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY

- krótko mówi o temacie utworu i swoich wrażeniach czytelniczych;
- z pomocą nauczyciela i na podstawie tabeli cech odróżnia epikę, lirykę i dramat;
- rozpoznaje na znanych z lekcji przykładach fraszkę, tren, bajkę, balladę, nowelę, powieść, tragedię i komedię oraz podaje ich podstawowe cechy z pomocą nauczyciela;
- z pomocą nauczyciela określa główne elementy świata przedstawionego (czas, miejsce, bohaterów, główne wydarzenia) oraz rozpoznaje narratora i podmiot liryczny;
- z pomocą nauczyciela wskazuje w utworach poznane środki stylistyczne (epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, apostrofę, powtórzenie, pytanie retoryczne, zdrobnienie, zgrubienie);
- odczytuje dosłowny sens utworu oraz ocenia postępowanie bohaterów w odniesieniu do podstawowych wartości (dobro – zło, prawda – kłamstwo, przyjaźń, patriotyzm) z pomocą pytań naprowadzających.

II. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE I PISANIE

- stosuje zwroty grzecznościowe i odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej z pomocą nauczyciela;
- opowiada krótko o wydarzeniach z lektury na podstawie planu lub pytań pomocniczych;
- z pomocą nauczyciela formułuje proste stanowisko (tezę) i podaje jeden prosty argument z lektury lub życia;
- według gotowego szablonu i z pomocą nauczyciela redaguje krótką rozprawkę (z tezą i jednym argumentem), charakterystykę postaci, opis przeżyć, opowiadanie z dialogiem, sprawozdanie, zaproszenie, ogłoszenie, podanie oraz życiorys (CV);
- stosuje wielką literę na początku zdania i w podstawowych nazwach własnych, kropkę, znak zapytania, wykrzyknik, dwukropek oraz myślnik w zapisie dialogu (przy wsparciu listy kontrolnej).

III. Kształcenie językowe

- z pomocą nauczyciela i wzorników rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, zaimek, przysłówek, przyimek, spójnik);
- odmienia według wzoru typowe rzeczowniki, czasowniki i przymiotniki;

- wskazuje w prostym zdaniu podmiot i orzeczenie oraz z pomocą nauczyciela przydawkę, dopełnienie i okolicznik;
- rozróżnia zdanie pojedyncze od złożonego na prostych przykładach z lekcji;
- z pomocą nauczyciela odróżnia wyraz podstawowy od pochodnego (na prostych przykładach);
- dzieli wyrazy na sylaby i stosuje podstawowe zasady ortograficzne z pomocą słownika lub tablic ortograficznych.

Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń ze SPE, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto z niewielką pomocą nauczyciela lub przy użyciu schematów:

- określa temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym oraz oddziela fakty od opinii w prostych tekstach publicystycznych;
- samodzielnie wskazuje elementy świata przedstawionego (w tym wątek główny, poboczny i punkt kulminacyjny) oraz podstawowe cechy gatunkowe omawianych lektur;
- rozpoznaje i nazywa środki stylistyczne w utworze poetyckim i określa ich podstawową funkcję;
- samodzielnie redaguje (na podstawie planu lub schematu) rozprawkę z tezą i dwoma prostymi argumentami popartymi przykładem z lektury, charakterystykę postaci, opis przeżyć wewnętrznych, opowiadanie z dialogiem, sprawozdanie oraz pisma użytkowe (podanie, CV, zaproszenie, ogłoszenie);
- stosuje trójdzielną kompozycję (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) i dba o podział na akapity;
- rozpoznaje części mowy i części zdania w typowych zdaniach pojedynczych, konstruuje prosty wykres zdania pojedynczego oraz oddziela przecinkiem zdania składowe w typowych zdaniach złożonych (z użyciem tabeli spójników);
- wskazuje wyraz podstawowy, pochodny i formant w typowych wyrazach z lekcji.

Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń ze SPE, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto samodzielnie (w wydłużonym czasie lub na dostosowanym arkuszu):

- odczytuje przenośne i symboliczne znaczenie utworów oraz związków frazeologicznych;
- sprawnie redaguje dłuższe formy wypowiedzi (rozprawkę, charakterystykę, opis przeżyć, opowiadanie z elementami opisu, recenzję, przemówienie, pisma użytkowe) z zachowaniem spójności i właściwego stylu;
- poprawnie odmienia części mowy (w tym rozpoznaje imiesłowy na przykładach z lekcji), przeprowadza prostą analizę słowotwórczą oraz sporządza wykresy zdań pojedynczych i prostych zdań złożonych;
- samodzielnie dostrzega i poprawia większość błędów podczas autokorekty z użyciem słownika.

Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń ze SPE, który spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

- sprawnie i samodzielnie opanował treści przewidziane w dostosowanym programie klasy VII;
- wnikliwie analizuje postawy bohaterów i problematykę utworów oraz formułuje przekonujące argumenty poparte trafnymi przykładami z lektur;
- sprawnie posługuje się wiedzą językową i dokonuje skutecznej autokorekty.

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń ze SPE, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- realizuje zadania dodatkowe, projekty interdyscyplinarne lub prezentacje, rozwijając własne zdolności i zainteresowania.

DOSTOSOWANE KRYTERIA SUKCESU (NACOBEZU) DO FORM WYPOWIEDZI DLA UCZNIÓW ZE SPE W KLASIE VII

Szczegółowe rozwinięcie wymagań edukacyjnych, które uczniowie ze SPE otrzymują w formie wskazówek (kryteriów sukcesu) przed przystąpieniem do pisania prac i realizacji zadań w klasie VII.

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy (SPE)	Poziom rozszerzony (SPE)
Struktura i kompozycja (z użyciem planu/szablonu)	25%	Uczeń podejmuje próbę podziału pracy na części według podanego planu, szablonu lub pytań pomocniczych.	Praca posiada wyraźny wstęp, rozwinięcie i zakończenie wydzielone akapitami zgodnie z podanym schematem (w rozprawce, charakterystyce, opisie przeżyć, opowiadaniu, pismach użytkowych).
Realizacja tematu i treść	45%	Uczeń przekazuje podstawowe informacje lub formułuje proste stanowisko i jeden argument z pomocą banku słów.	Uczeń wyczerpująco rozwija temat, podaje wymagane elementy (np. tezę i dwa argumenty poparte przykładami z lektury, cechy postaci z uzasadnieniem, przebieg zdarzeń i emocje) w logicznej kolejności.
Język i styl (z uwzględnieniem dysfunkcji)	15%	Proste, zrozumiałe zdania; dopuszczalne powtórzenia przy zachowaniu komunikatywności.	Zróżnicowane słownictwo dobrane z pomocą słownika lub banku słów; styl dostosowany do formy wypowiedzi (np. oficjalny w rozprawce i podaniu).
Poprawność zapisu i autokorekta	15%	Błędy wynikające ze stwierdzonych deficytów (np. dysortografii, dysgrafii) nie obniżają oceny, o ile tekst jest czytelny i zrozumiały.	Uczeń stosuje podstawowe znaki interpunkcyjne (kropka, znak zapytania, przecinek przy wyliczeniu i przed wybranymi spójnikami, myślnik w dialogu, cudzysłów) oraz

Kryterium	Waga	Poziom podstawowy (SPE)	Poziom rozszerzony (SPE)
			dokonuje autokorekty z użyciem tablic/słownika.